

3 Normering: kinderen vormen een mening

Spel- en werkvormen

Paragraaf 3.1.3 Studenten en docenten

Luciferspel

Het onderzoek van Sherif in het boek is ook in een andere vorm te doen. Vraag een groep mensen om een gezamenlijke inschatting te maken van het aantal lucifers in een doosje. Laat iedereen zijn eigen inschatting meteen op papier noteren en het melden aan de begeleider of de papiertjes bij hem inleveren. Daarna krijgt de groep (beperkte) tijd om tot een gezamenlijke inschatting te komen. De beperkte tijd is om de druk wat te vergroten. De kans is groot dat er een antwoord door de groep gegeven wordt dat dicht bij het gemiddelde van alle schattingen komt (dit is tijdens de discussie gemakkelijk uit te rekenen).

Paragraaf 3.3.4 Jonge kinderen

Kikkers op een drijfblad

Maak een grote ruimte vrij en vorm 'drijfbladeren' door een aantal matjes (minder matjes dan er kinderen zijn) op de grond te leggen. Verder heb je muziek nodig.

Vertel de kinderen dat zij kikkers zijn en dat zij, zolang de muziek speelt, door de kamer huppelen, springen of zwemmen. Maar zodra de muziek stopt, moeten ze elkaar op het droge helpen. Het volstaat als zij het drijfblad met één vinger aanraken. Omdat er minder matjes dan kinderen zijn, zullen ze plaats moeten maken voor elkaar.

Laat de muziek weer spelen en haal een matje weg. Als de muziek weer stopt, moeten de kikkers opnieuw een veilig plekje op een drijfblad zoeken. Dit blijf je herhalen, en er zal steeds meer samenwerking voor nodig zijn om met z'n allen op twee matjes te passen. Lukt het ook met één matje? (Apacki, 1999).

Dit spel is gericht op het bevorderen van het samenwerken door te werken aan de normen en waarden.

Basisschoolkinderen

Filosoferen met kinderen

Kinderen hebben originele denkbeelden en een grenzeloos voorstellingsvermogen. De maatschappij (ouders, leerkracht etc.) legt al snel grenzen op, waardoor kinderen hun spontane originele beelden zullen verdringen en zich aanpassen aan wat sociaal gewenst of acceptabel is. Hoe ouder kinderen worden, hoe meer zij die originele beelden hebben ingeruild voor denkbeelden die je 'behoort' te hebben.

Filosoferen is een sociaal geaccepteerde manier om originele denkbeelden te uiten en hierover met anderen van gedachten te wisselen. Door met kinderen te filosoferen, krijg je als begeleider de gelegenheid te horen hoe zij hun ideeën vormen. Kinderen kunnen dan dus wel de gelegenheid krijgen hun onbegrensde denkbeelden uit te spreken. Een

kind uit groep 5 zegt bijvoorbeeld: 'Een stoel wordt gemaakt en niet geboren, want gaat een stoel ooit naar de dokter?' (www.kinderfilosofie.nl).

Het doel van filosoferen met kinderen is bij kinderen een beredeneerd en zelfstandig inzicht te ontwikkelen. Dat doe je door hen te stimuleren zich te uiten en creatief te blijven nadenken, ondanks maatschappelijke beperkingen. Daardoor zullen zij gaandeweg leren kritisch te blijven en zelf na te denken, en niet zonder meer ideeën, normen en waarden van anderen over te nemen. Zie ook aanbevolen literatuur over reflecteren in paragraaf 3.3.2 van aanbevolen en aanvullend materiaal.

Jongeren

Advertentiespel

De groepsleden wordt gevraagd individueel of in subgroepjes een advertentie op een groot vel papier te zetten waarin ieder vraagt om een groep die...? Laat iedereen proberen om in deze advertentie zo veel mogelijk van de eigen verwachtingen ten aanzien van de opdracht, het doel en de samenwerking van de groep te verwerken. Er kan gebruik worden gemaakt van viltstiften, kranten, tijdschriften, scharen en lijm.

Na een half uur hangt iedereen/ieder groepje zijn flap op om die te presenteren, waarbij de rest van de groep om verduidelijking kan vragen. De begeleider kan in steekwoorden alles op een andere flap of op het bord noteren, zodat er een samenvatting wordt gemaakt van alle verwachtingen (SOVA-groep, 2003). De verwachtingen kunnen met elkaar doorgesproken worden, evenals de opdracht zelf en het proces.

Doel is te inventariseren wat de verwachtingen van de groepsleden zijn ten aanzien van de taak en de samenwerking als groep.

Literatuur

Apacki, C. (1999) *Energize!.* Amstelveen: Stichting Lions Quest Nederland.

SOVA-groep (Besouw, L. van, Brand, W., Hoppenbrouwers, T., Staatsen, H. en Woerkom, J. van (2003) *Samen werken, samen leren. Werkboek sociale vaardigheden, theorie en oefeningen.* Soest: Uitgeverij H. Nelissen.